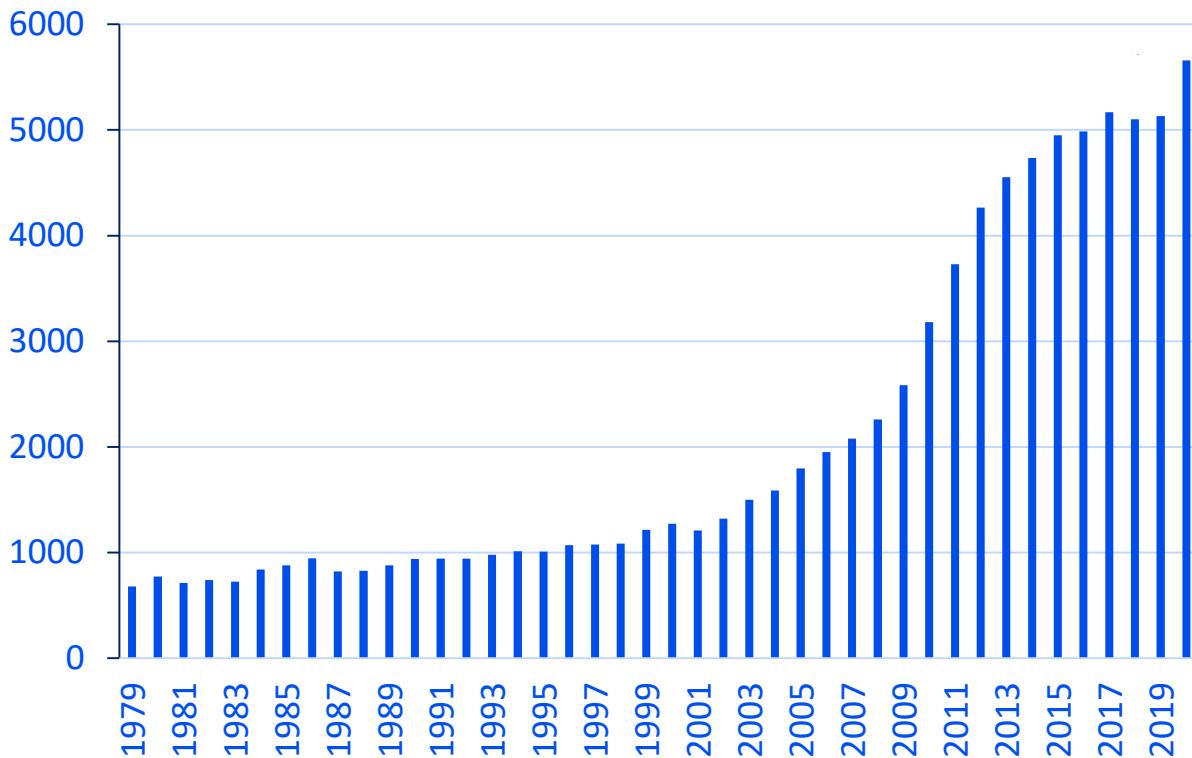

Vitamin D jako součást zdravého životního stylu

Karlíková M., Topolčan O., Kučera R., Windrichová J., Seklová M., Zehleová J., Fuchsová R., Pazdiora P.

FN Plzeň, LF UK Plzeň

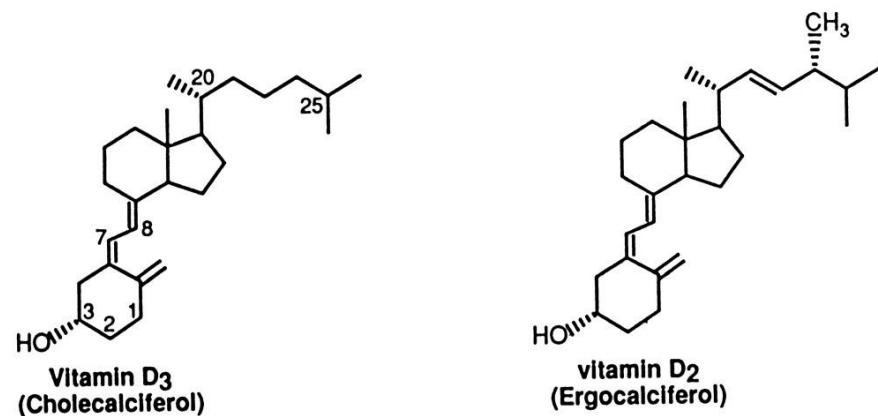
Odborné publikace týkající se vitaminu D

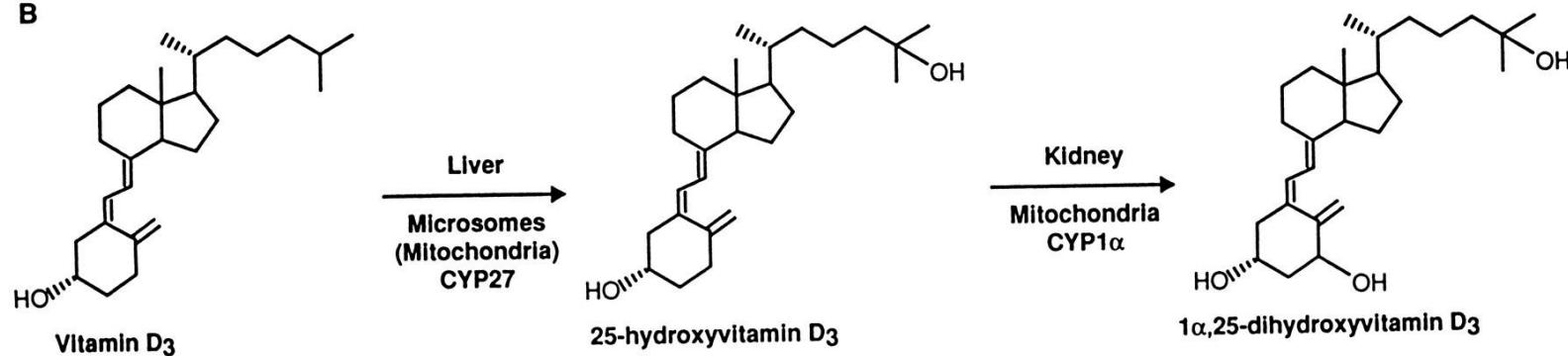
Zdroj: PubMed,
query: vitamin D (All fields)

Metabolismus vitaminu D

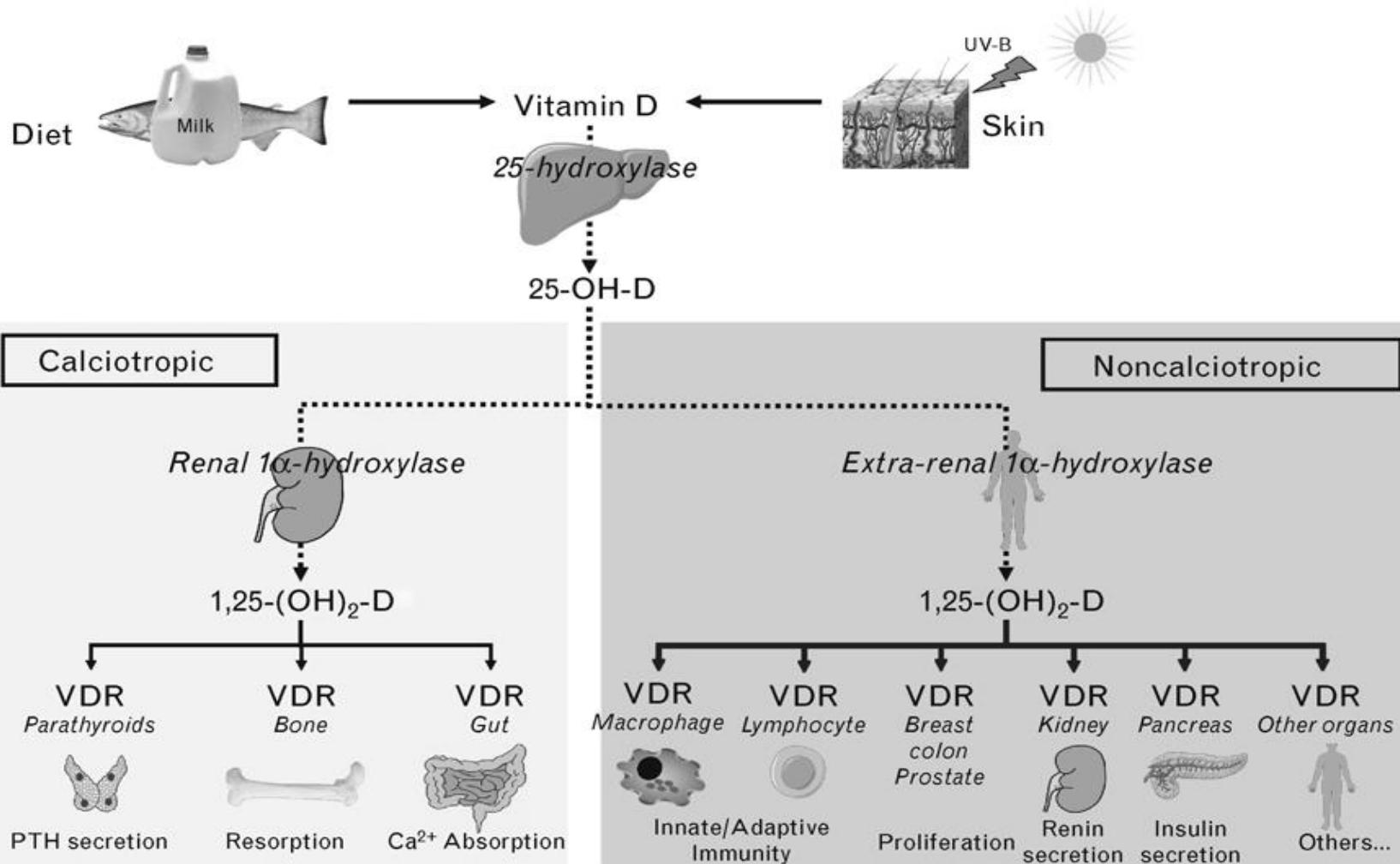
A

B

Fyziologický efekt vitaminu D

Udržování homeostázy vápníku a fosforu

Stimuluje

- Absorpci kalcia a fosforu v tenkém střevě
- Reabsorpci kalcia a fosforu v ledvinných tubulech
- Expresi alkalické fosfatázy v kostní matrix
- Tvorbu osteoklastů (osteoklastogenezi);
- Mineralizaci kostí

Reguluje

- diferenciaci osteoblastů;

Inhibuje

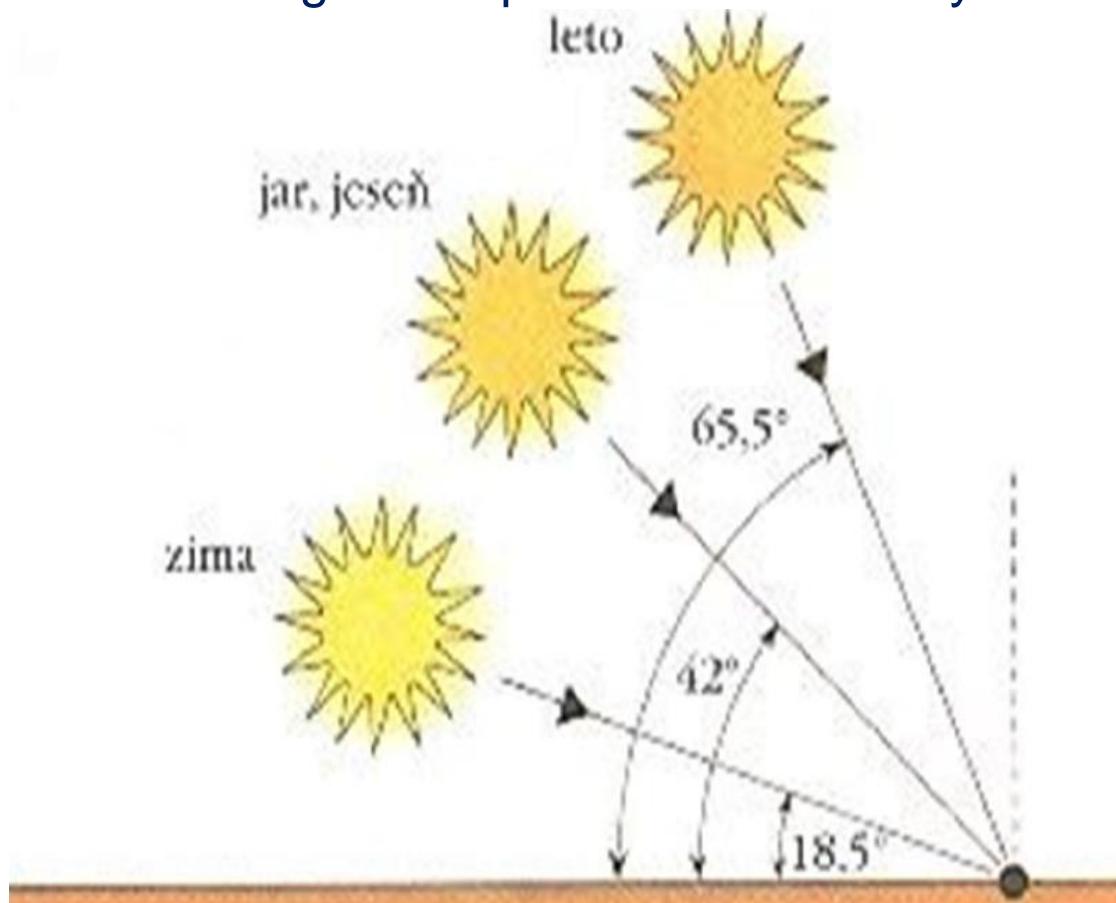
- parathormon, který indukuje kostní resorpci

Extraskeletální účinky

- **Regulace buněčného cyklu**
  - stimulace buněčné diferenciace
  - potlačení růstových stimulů
  - inhibice angiogeneze
  - stimulace apoptózy maligních buněk
  - proliferace a morfologie kardiomyocitů
- **Regulace růstu**
- **Imunitní funkce**
- **Regulace krevního tlaku**
- **Udržování** svalové síly, ovlivňuje kontraktilitu i relaxaci

Sezónní rozdíly v hladinách vitaminu D

Dependence on the angle of impact of the sun's rays – minimum 45°

Význam stanovení 25 OH vit.D vs. 1,25 OH vit. D

25-OH vitamin D

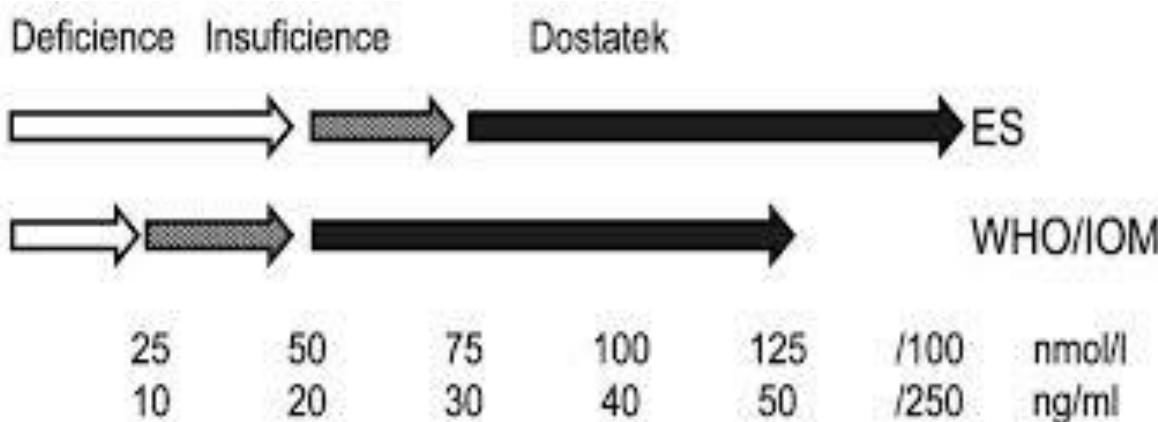
- Zásobní forma - hodnocení dostatku
- Delší poločas 2-3 týdny
- Stabilní hodnoty
- Široké klinické využití
- Suplementace lze hodnotit
- 1000x vyšší hodnoty, jednodušší metoda

1,25-OH vitamin D

- Hodnocení regulace hospodaření s Ca
- Poločas 4 hodiny
- Hodnoty reagují v řádech hodin
- Specifické klinické využití
- Suplementace omezeně
- Řádově nižší hodnoty pg/ml

Arbitrární „referenční“ hodnoty

Hladina 25-OH VD		hodnocení
pod 25 nmol/L	pod 10 ng/ml	těžký deficit
25-50 nmol/L	10-20 ng/ml	deficience
50-75 nmol/L	20-30 ng/ml	insuficiece
75-250 nmol/L	30 – 100 ng/ml	optimum

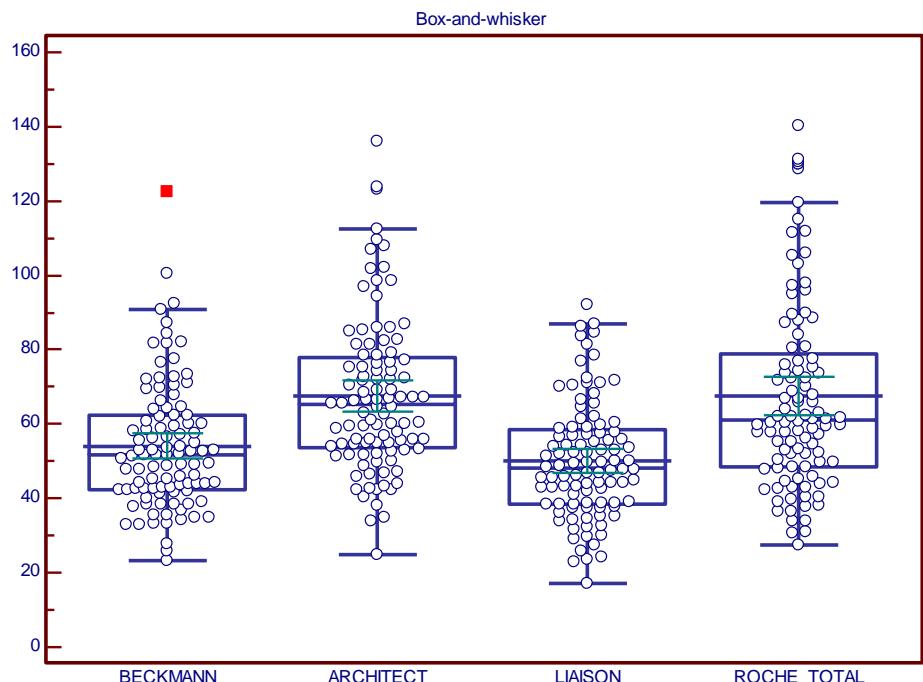
WHO = World Health Organisation

IOM = Institute of Medicine

ES = Endocrine Society

Metodika OID FN Plzeň – stanovení 25 OH vit.D

- 2011-2016   Architect i1000 (Abbott)
- 2017-2021   Unicel Dxl 800 (Beckman Coulter)

COMPARISON OF FOUR ROUTINELY USED VITAMIN D AUTOMATED IMMUNOASSAYS

POREĐENJE ČETIRI RUTINSKI KORIŠĆENA AUTOMATSKA IMUNOODREĐIVANJA ZA VITAMIN D

Jindra Windrichová¹, Pavel Broz^{1,2}, Radka Fuchsová¹, Ondrej Topolcan¹,
Ladislav Pečen¹, Otto Mayer³, Radek Kucera¹

¹Department of Immunochemistry Diagnostics, University Hospital Pilsen, Czech Republic

²Institute of Clinical Biochemistry and Hematology, University Hospital Pilsen, Czech Republic

³Second Internal Clinic, University Hospital Pilsen, Czech Republic

**Studovaný soubor:
100 zdravých jedinců, vzorky
nabírány mezi 6. a 29. říjnem**

	Median 1 st -3 rd quartile (min–max) (nmol/L)	2.5–97.5 percentile (nmol/L)	5–95 percentile (nmol/L)	Samples <50 nmol/L (%)	Samples <75 nmol/L (%)
Architect i1000	65.2 53.7–77.8 (24.9–136.2)	35.0–123.3	41.3–108.8	17%	70%
Unicel DxI800	51.6 42.5–62.4 (23.4–122.5)	27.9–92.5	33.1–85.8	47%	89%
Liaison XL	48.1 38.6–58.4 (17.0–92.0)	23.5–86.3	26.8–82.7	55%	92%
Cobas e411	61.0 48.6–78.9 (27.6–140.4)	30.9–130.5	35.1–129.4	28%	71%

Hladiny vitaminu D v populaci

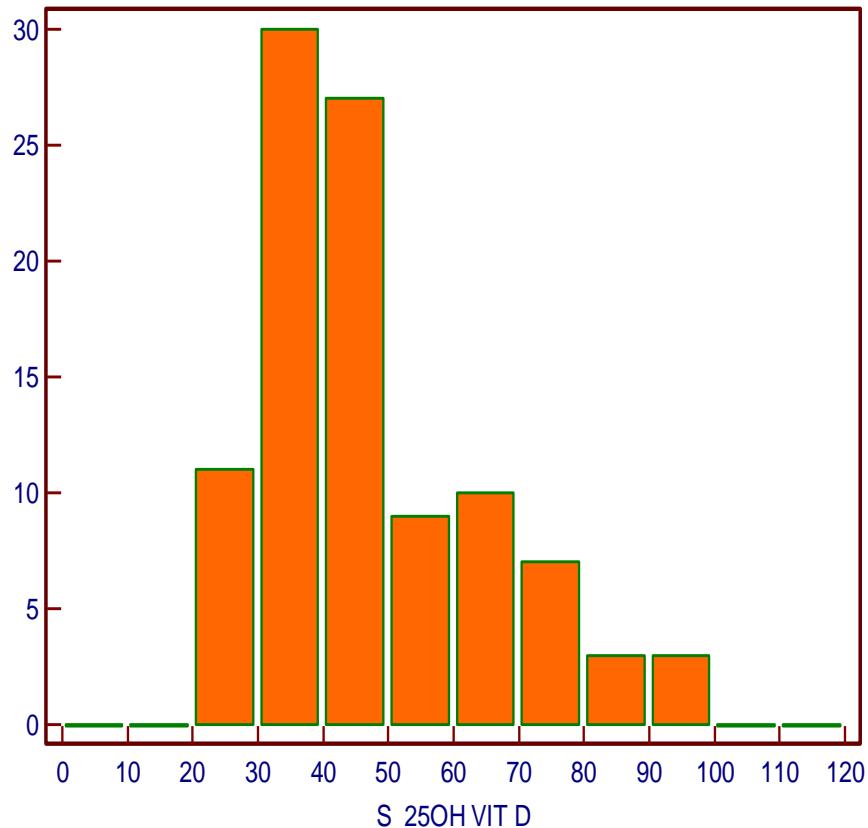
Vitamin D nmol/l

Frekvence hodnot - Česká populace 520 osob

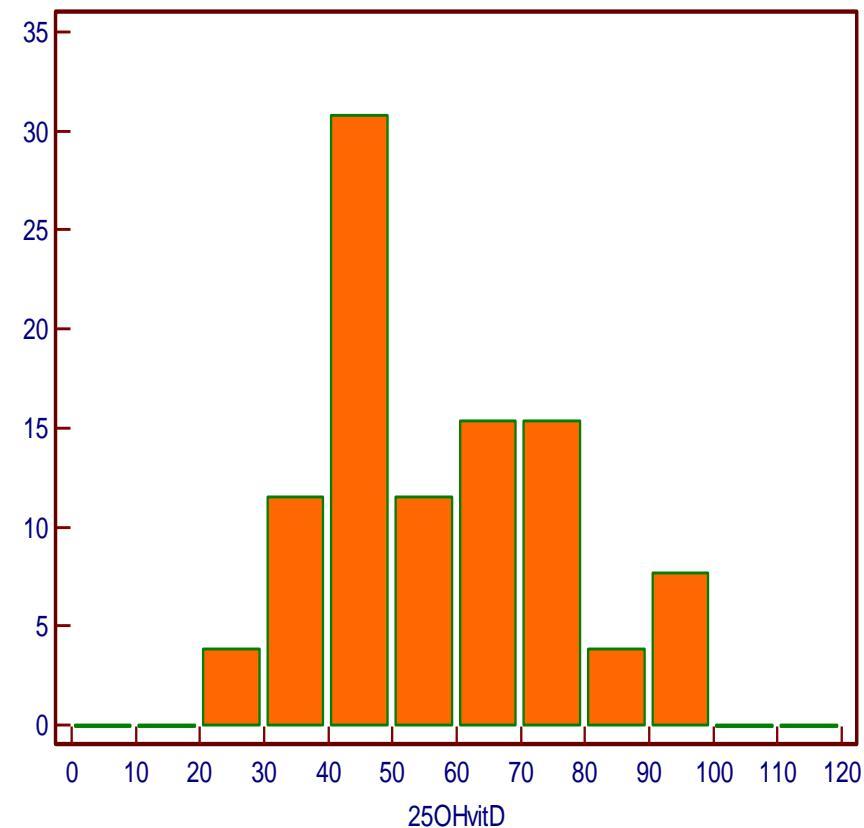
Měsíce	1-3	4 - 6	7-9	10-12
Pod 30	27	11	15	24
30 -50	33	23	12	18
50 -75	28	23	31	39
Nad 75	22	33	32	30

Rozložení hodnot zima vs. léto ve skupině zdravých kontrol (zaměstnanci FN)

zima

léto

Vitamin D – zaměstnanci FN Plzeň

Hladina vitaminu D			
Těžký deficit < 30 nmol/L	Nedostatek 30 – 50 nmol/L	Snížená hladina 50 – 75 nmol/L	Normální hladina 75 – 200 nmol/L
7 (0,5%)	129 (9,6%)	607 (45,2%)	601 (44,7%)
Celkem vyšetřeno			1344
Bez suplementace D vitaminem = 1128			
7 (0,6%)	129 (11,4%)	587 (52%)	405 (36%)

Vitamin D 25 OH nmol/l

Odběr duben – říjen

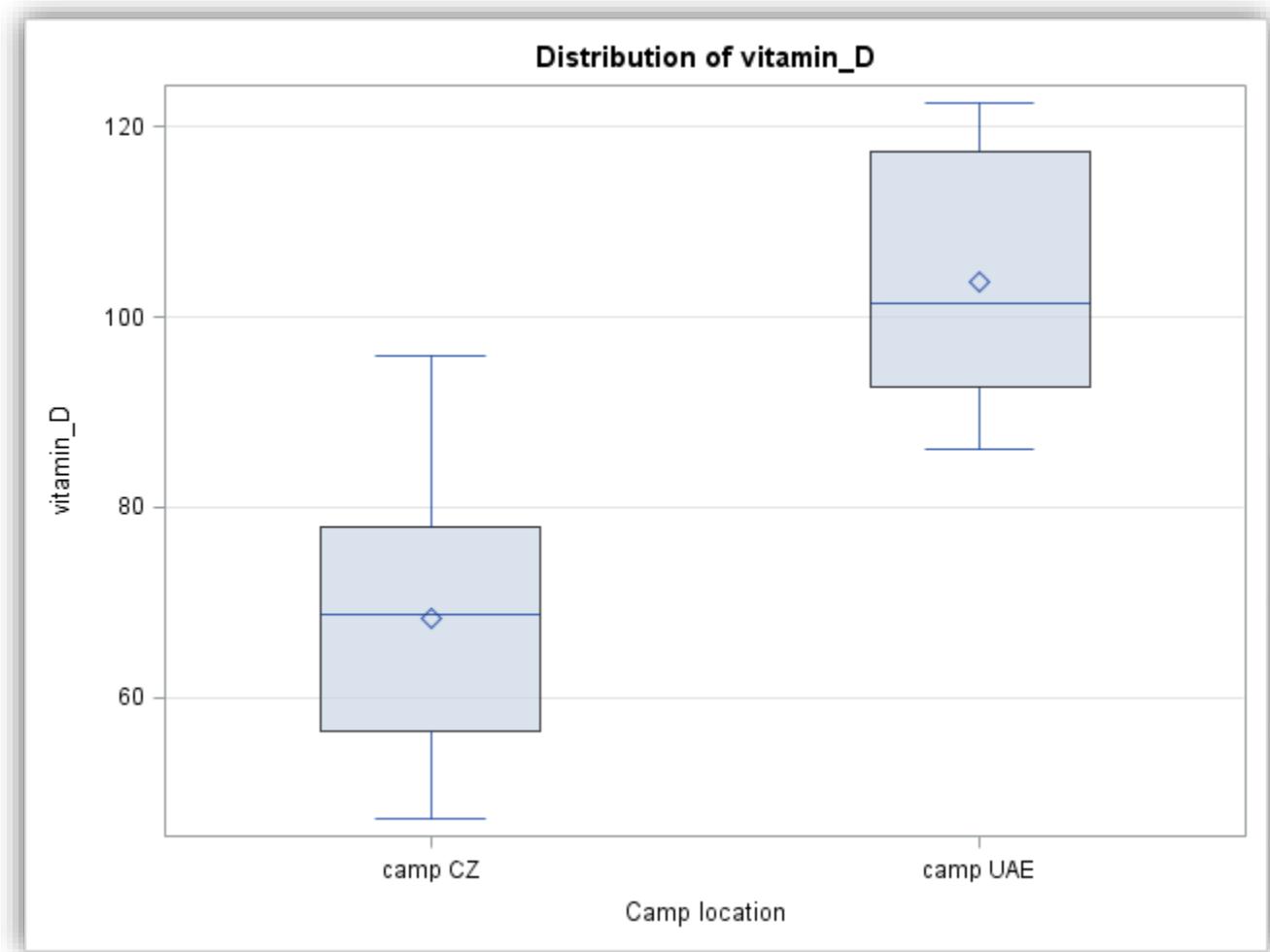
Vitamin D nmol/L	Zaměstnanci FN n = 1128	Zaměstnanci FN Zima n = 868	Hypertenze n = 127	Metabolický sy n = 100
0 - 30	7 (1 %)	77 (9 %)	26 (20 %)	24 (24%)
30 -50	129 (11%)	178 (21%)	31 (25 %)	30 (30%)
50 -75	587 (52%)	472 (54%)	31 (25 %)	24 (24 %)
75 -150	405 (36%)	140 (16 %)	38 (30 %)	22 (22 %)

Vitamin D nmol/l SARS-CoV-2

Odběr duben - srpen

	JIP n =50	Hospitalizovaní n=100	Suplem. n= 50
Pod 30	40(80%)	30 (30%)	0
30 -50	10(20%)	50 (50%)	2 (1%)
50 -75	0	10(10%)	13(29%)
Nad 75	0	20(20%)	35(70%)

Vitamin D – 28 hráčů

Viktoria Plzeň 09/2019

Lokace	N	Vitamin D (nmol/L)
CZ	21	68.3
UAE	7	103.6

Vitamin D a nádory

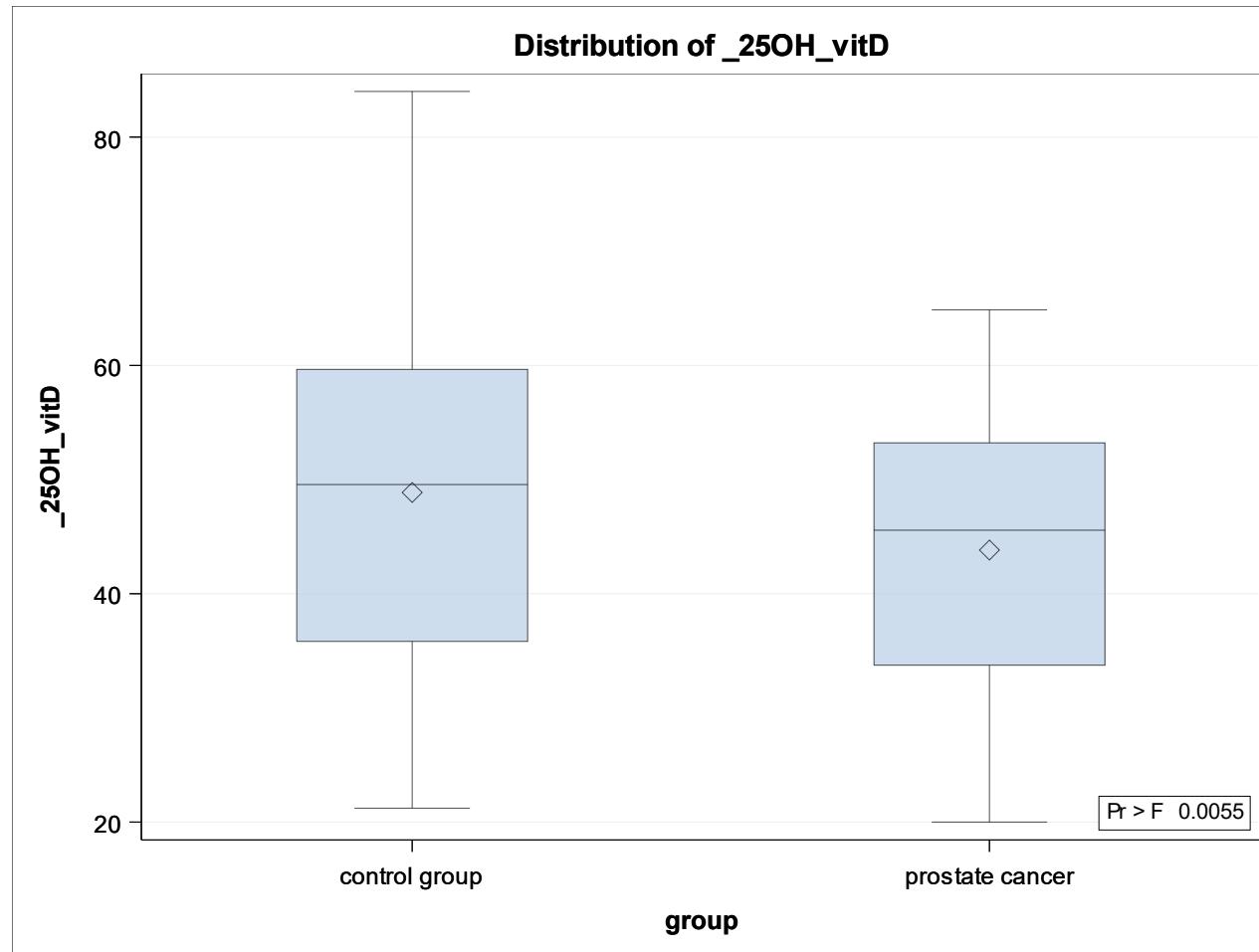
Pacienti s karcinomem prostaty

	n	medians nmol/L	Lower quartil	Upper quartil	P (prostate vs.controls)
prostate cancer group	111	45.7	33.8	53.3	P=0.0055
summer	44	49.2	42.9	56.3	P=0.0700
winter	67	41.3	28.2	52.1	P=0.0225
control group	140	49.6	35.8	59.7	P=0.0055
summer	54	55.2	38.8	65.4	P=0.0700
winter	86	44.4	35.1	58	P=0.0225

Table of % at different levels by season and group

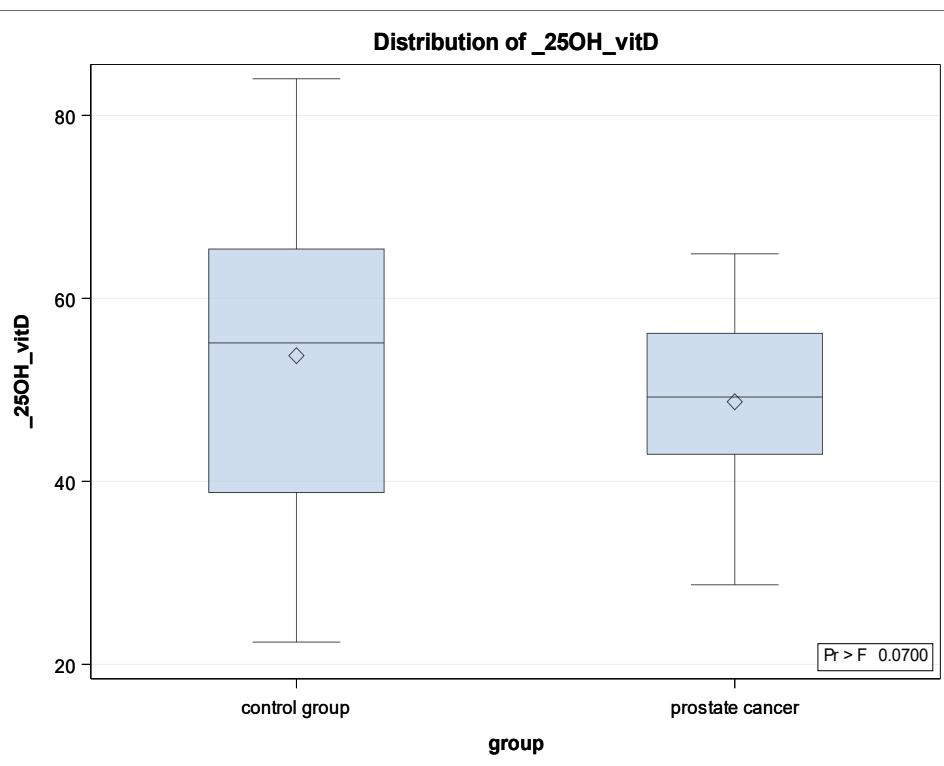
25OHvitD levels	summer prostate cancer	summer control group	winter prostate cancer	winter control group	Total
<25nmol/L severe deficiency	0%	4%	12%	8%	17
25-50nmol/L deficiency	50%	33%	58%	51%	123
50-75nmol/L insufficiency	50%	50%	30%	37%	101
≥75nmol/L sufficiency	0%	13%	0%	4%	10

Levels controls vs. prostate cancer

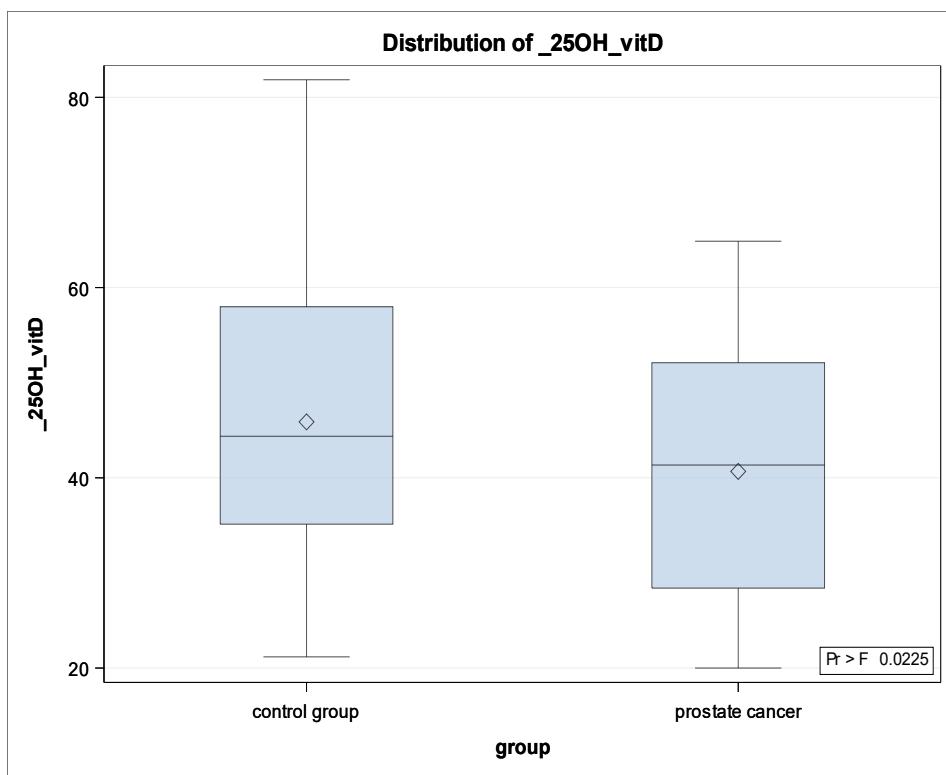

Kontrolní skupina vs. pacienti s CA prostaty

Léto

Zima

Frekvence hladin vitaminu D

Závislost na diagnóze a ročního období a skupinu osob

25OHvitD	Léto Nádory prsu (n = 95)	léto Kontroly (n = 53)	Zima Nádory prsu (n = 100)	Zima Kontroly (n = 57)
<25 nmol/L	2%	0%	9%	7%
25-50 nmol/L	43%	24%	60%	59%
50-75 nmol/L	42%	43%	26%	29%
≥75 nmol/L	13%	32%	5%	3%

Sérové hladiny 25(OH)vitaminuD u různých typů nádorů

		Sérová hladina 25(OH)D		
Skupiny po n = 100		Median	Min.	Max.
Zdravé osoby		71	22	125
Ca prostaty		54	14	88
Ca prsu		46	12	86
Ca kolorekta		52	25	75
NSCLC		41	21	59

Distribuce hodnot podle vyšetřovaných skupin osob

25 OH vit.D nmol/L	Zdravé osoby	Ca prostata	Ca prsů	CRC	NSCLC
>75	15	5	5	6	0
40 - 75	45	40	25	20	40
25 - 40	30	50	15	33	14
<25	10	5	55	31	46

Vliv substituce na hladiny vitaminu D v populaci

D vitamin Supplementation

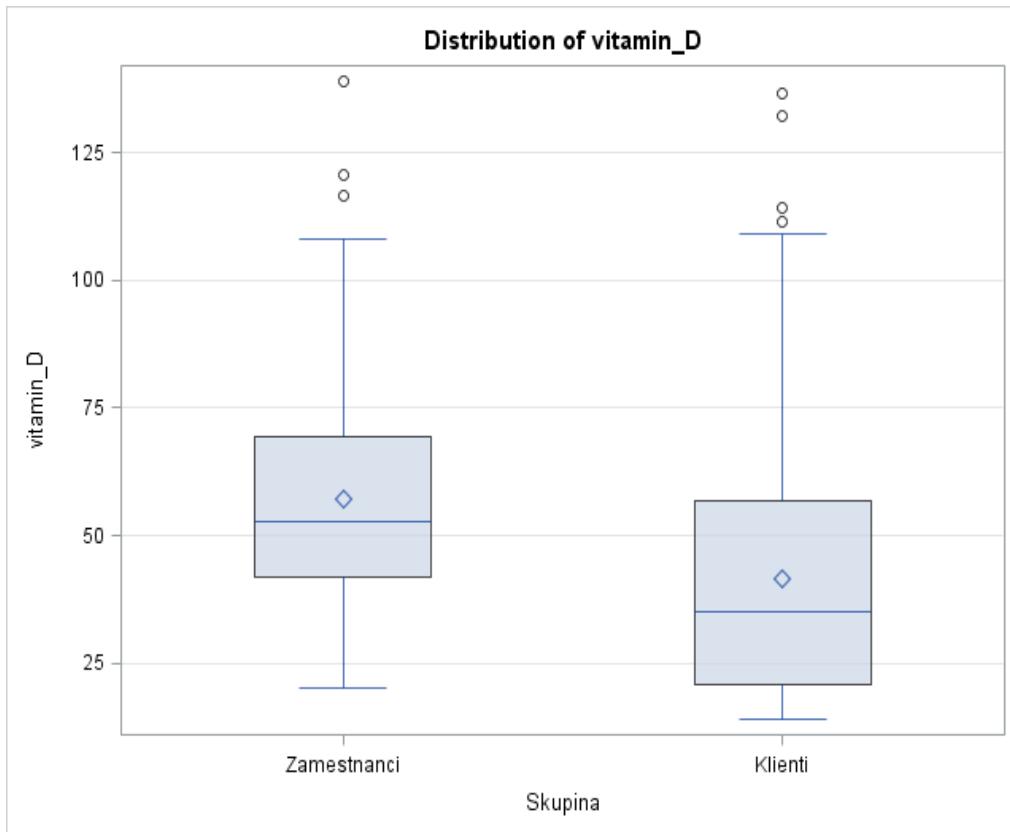
D Vitamin 25OH nmol/L	Bolus dose	Saturation dose		Long-term
Blood level	Once IU	Time in weeks	Dose IU daily	Daily IU
> 30	20 000 – 50 000	2	4000	2000
30 - 50		8	4000	2000
50 - 75		4	4000	2000
75 - 150				2000

Studie hladiny vit D u klientů a zaměstnanců domova sociální péče

- Klienti: n = 248 , věk medián 81 (53 – 101 let)
- Zaměstnanci: n = 180, věk medián 45 (15 – 68 let)
- Odběry: březen – duben 2021

	Hladina vitaminu D					
	počet vyšetření		kritický nedostatek <30 nmol/l	nedostatek 30-50 nmol/l	snížená hladina 50-75 nmol/l	normální hladina 75-200 nmol/l
428	počet		108	142	115	63
	procentuálně		25,2	33,2	26,9	14,7

Zaměstnanci x klienti

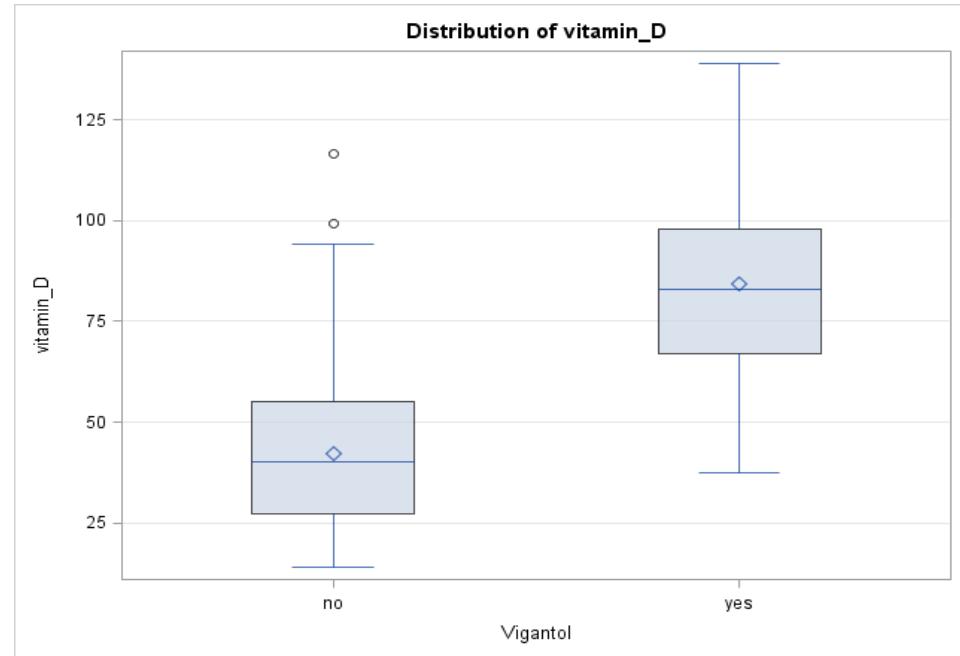
Analysis of Variance for Variable vitamin_D		
Classified by Variable Skupina		
Skupina	N	Mean
Zamestnanci	180	57.223333
Klienti	248	41.707258

Wilcoxon Two-Sample Test	
Statistic	48119.0000
P-value	<.0001
Z includes a continuity correction of 0.5.	

- po adjustaci na suplementaci
je rozdíl hladin vit D mezi
zaměstnanci a klienty
nevýznamný

Suplementace Vigantolem

	Vigantol ano	Vigantol ne
zaměstnanci	37 (20.6%)	143 (79.4%)
klienti	24 (9.7%)	224 (90.3%)
celkem	61 (14.3%)	367 (85.7%)

		Vit D (nmol/L)	
	Počet	Průměr	Medián
Vig. ano	61	84.3	83.0
Vig. ne	367	42.2	40.3

Wilcoxon Two-Sample Test	
Statistic	22575.0000
P-value	<.0001
Z includes a continuity correction of 0.5.	

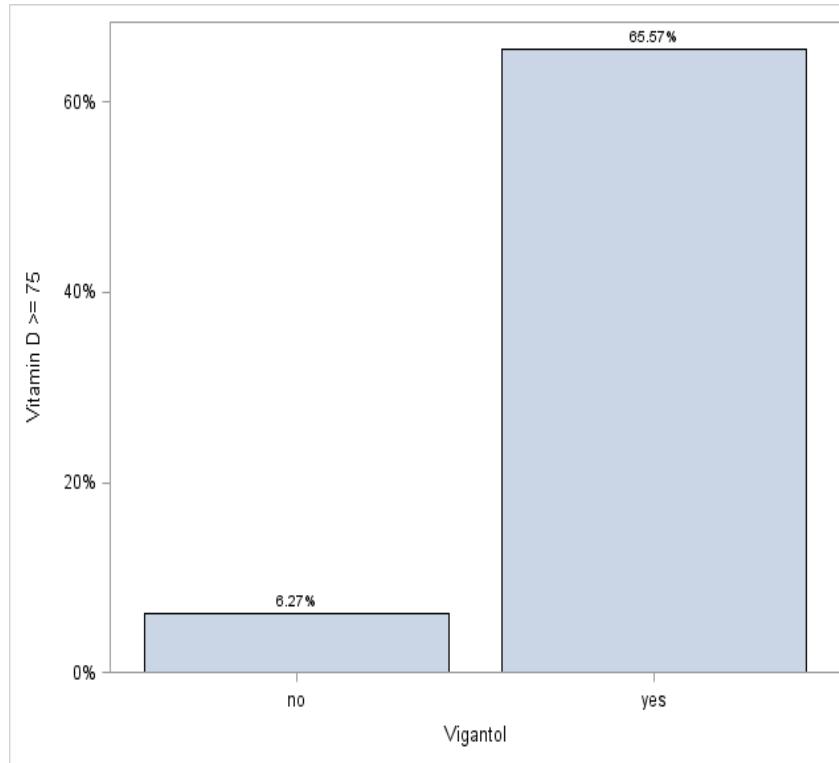
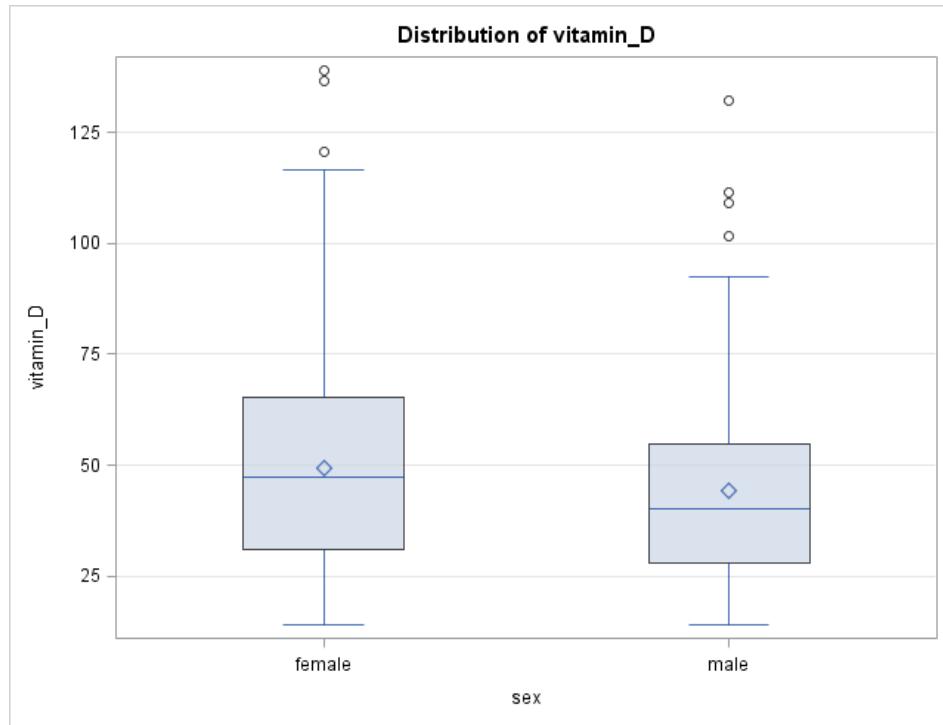

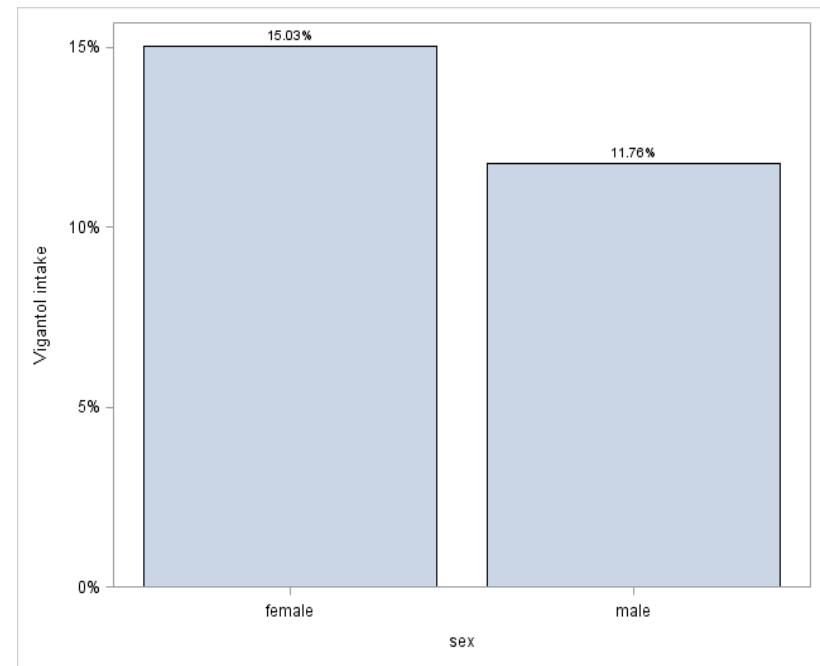
Table of Vigantol by vitamin_D_group			
Vigantol(Vigantol)	vitamin_D_group		
Frequency	<75	75 +	Total
Row Pct			
no	344 93.73	23 6.27	367
yes	21 34.43	40 65.57	61
Total	365	63	428

- nad normou vit D 75 nmol/L je 65.6% subjektů suplementujících vs. 6.3% bez suplementace

ženy x muži

Suplementace Vigantolem

Wilcoxon Two-Sample Test	
Statistic	19635.5000
P-value	0.0402
Z includes a continuity correction of 0.5.	

$P = 0.4102$

Věk

Vit D

Suplementace Vigantolem

age_gr	N Obs	Mean	Median
0-24	6	47.6	46.1
25-49	81	58.5	55.8
50-74	145	48.5	46.3
75 +	196	43.8	37.5

Table of age_gr by Vigantol			
age_gr	Vigantol(Vigantol)		
	no	yes	Total
0-24	6	0	6
	100.00	0.00	
25-49	65	16	81
	80.25	19.75	
50-74	123	22	145
	84.83	15.17	
75 +	173	23	196
	88.27	11.73	
Total	367	61	428

Závěrem

- V české populaci spíše suboptimální hladiny, v případě onemocnění častěji deficit
- Suplementace, obzvláště v zimním období, je velmi důležitá (Vigantol)
- Doporučení: alespoň 1x za 2 roky si nechat zkontrolovat hladinu vit. D, v případě nízké hladiny suplementace